

Georges Simenon

Vražda v zálivu

Vražda v zálivu

Georges Simenon

Ľidová knihovna

2017

V pět hodin ráno vyšla Berta na svůj malý balkón. Slyšela, že Emil, který spal ve vedlejším pokoji, je už vzhůru a brzy nato ho také spatřila, jak míří k přístavu.

V tu dobu se již rybářské loďky začínaly vracet do přístavu, rybáři vystupovali na břeh, vytahovali své sítě a rozprostírali je na slunci, aby jim vyschly. Emil postával mezi nimi s rukama v kapsách a vyhaslou cigaretou v ústech, sem tam prohodil pár slov a pak si dlouho a zálibně prohlížel člun pana Larignana, dokud se neobjevil jeho majitel. Jako každé ráno vyšel si Larignan na procházku, kterou zakončil v malém baru u skleničky bílého vína a pár chlebičeků s ančovičkami.

Berta viděla, jak se Emil uklonil a Larignan mu něco odpověděl. Pak spolu chvíli hovořili, rozešli se a Emil zamířil k hotelu. Berta za několik minut sešla do vestibulu, ale Emila už nezastihla. Když se po něm ptala, řekl jí hoteliér, že Emil si od něho vypůjčil vůz a někam odjel.

Zpráva o tom, co se chystá, se rozšířila mezi lidmi takovou rychlostí, že to bylo až k nevíře. Už v devět hodin všichni v Lavandoux věděli, že v zálivu se bude provádět rekonstrukce vraždy Evy Gretillové, přítelkyně bruselského bankéře Mosse, která tolik vzrušila městečko. A tak se lázeňští hosté místo obvyklého koupání nebo chytání ryb již od rána scházeli v přístavu a podnikavější z nich se snažili najmout si loďku nebo alespoň místo v ní, aby mohli lépe sledovat tu neobvyklou podívanou.

Berta byla uražena, že jí Emil neřekl ani slovo o tom, kam jede. Na ulici potkala bankéře Mosse, chladného a odměřeného. Zeptal se jí stroze:

„Kde máte šéfa?“

„Prý někam odjel.“

„Chtěl jsem mu oznámit, že nemám zájem o další spolupráci. Obrátil jsem se na Agenturu O, protože má výbornou pověst i za hranicemi Francie, nemohl jsem však předpokládat, že místo pořádného detektiva mi sem pošlou tak nezkušeného a neseřízného mladíka.“

V tu chvíli se za nimi ozvalo zaskřípění brzd a když se oba otočili, spatřili Emila a policejního komisaře, jak vystupují z vozu.

„Přišel jste jako na zavalanou, pane Mossi,“ řekl Emil místo pozdravu. „Právě jsme uvažovali, že pro vás budeme muset někoho poslat. Pan komisař se totiž rozhodl provést dnes dopoledne rekonstrukci vraždy. Proto vás prosím, abyste si připravil svůj člun a spolu s Corneliem vyčkal dalších pokynů.“

„To je vaše žádost nebo policejní příkaz?“ zeptal se podrážděně Moss.

„Myslím, že na formulaci nezáleží,“ odpověděl komisař. „Jistě chápete důležitost této akce.“

Mezitím se do zálivu sjížděly další a další lodi, plné zvědavců dychtivých senzace, takže to tam vypadalo jako by se připravovaly závody. Ti, kdo zůstali na břehu, lezli aspoň na skály, aby lépe viděli. Ze spáchání vraždy byli podezřelí čtyři lidé a diváci očekávali, že nejspozději v poledne bude jeden z nich obžalován.

Těsně před zahájením rekonstrukce se všichni účastníci sešli u mola.

„Nemyslíte,“ obrátil se Emil na komisaře, poněkud nesměle jako vždy, „že by bylo dobré, kdyby v každém ze tří člunů seděl pozorovatel? Nemáte-li nic proti tomu, navrhol bych, aby se k panu Mossovi a Corneliovi připojil inspektor Machair.“

Machair byl překvapen, protože očekával, že k Mossovi si spíše bude chtít sednout Emil, kterého si bankéř pozval k vyšetření případu z Agentury O.

„Moje sekretářka,“ pokračoval Emil, „je výborná plavkyně, proto si sedne do loďky a pak bude dělat přesně to, co Eva Gretillová v úterý ráno. Vy, pane komisaři, byste mohl být v člunu pana Josepha. Byl tehdy v neustálém pohybu, takže byste měl aspoň dobrý přehled o všem, co se děje. No a já bych dělal společnost panu Larignanovi. Ale ještě než začneme, bych chtěl dát všem zúčastněným několik otázek. Pane Larignane, byl jste ve svém člunu od úterka dopoledne?“

Následovala záporná odpověď.

„Odesl jste z něho něco, když jste v úterý odcházel?“

„Jen košík s rybami.“

„Víc nic? Víte to určitě?“

„Ano.“

„A vy, pane Josephe?“

„Já jsem sice v člunu byl, ale nic jsem si s sebou nebral.“

„A vy, pane Mossi?“

„To se musíte zeptat Cornelia, já se o takové věci nestarám.“

„Odesl jsem z člunu jen prázdný kanystr od oleje a pracovní kombinézu,“ řekl Cornelius.

„Dobře, děkuji. A teď bychom se mohli rozejít do člunů a vyplout.“

Bylo krásné počasí. Nic nenasvědčovalo tomu, že zde před nedávnem došlo k dramatu. Emilova sekretářka Berta vplula jako první do zálivu na palubě lakované loďky. Cítila se trošku nesvá, protože plavky, které Emil koupil, jí byly těsné. Kdyby si jí byl jen trochu všiml, pomyslela si, nemohl by se tak zmýlit v čísle.

Jako druhý vyjel Mossův člun, který Bertinu loďku brzy předjel zanechá-

vaje za sebou široký pás zpěněné vody. Potom následoval Josephův Kor-morán a nakonec Larignanův člun, plující poměrně pomalu.

„Já jsem byl asi v těchto místech,“ řekl Larignan. „Poznám to podle toho skaliska dole. Podívejte se, stačí se jen trochu nahnout. Přímou pod námi byste našel ježky. Vidíte už ten bílý pruh?“

Larignan vzal těžký kámen uvázaný na provaze a shodil ho do vody jako kotvu.

„Tak, a co mám teď dělat?“

„Pokud možno totéž, co v úterý ráno.“

„To už jsem dávno chytal ryby.“

„Tak dělejte totéž. Máte k tomu všechno potřebné, když jste z člunu nic neodnesl na břeh.“

Inspektor Machair v bankéřově člunu nespouštěl oči z ostatních dvou člunů. Ptal se sám sebe, proč Emil chtěl, aby s Mossem a Corneliem jel právě on. Tušil v tom nějakou lest, a proto tím bedlivěji sledoval zbývající dva čluny.

Komisař to s lidmi uměl a tak se mu brzy podařilo vést s Josephem celkem nenucený rozhovor.

„Proč, prosím vás, ani na chvíli nevyndáte tu cigaretu z úst?“

„To má svůj důvod. Když zahlédnu hejno ryb, mám jen pár vteřin na to, abych hodil dynamit do vody. Proto jednou rukou řídím člun a druhou mám pořád v kapse, abych mohl okamžitě vytáhnout nálož a zapálit doutnák.“

„Máte i teď nálož v kapse?“

„To se rozumí. Vždyť mám přece dělat přesně totéž, co v úterý.“

„No dobře, dobře.“

Joseph za chvíli vytáhl nálož z kapsy a zapálil doutnák od cigarety. Pak se rozmáchl, hodil nálož do vody a rychle otočil člun. Asi deset metrů pod vodou se ozval tlumený výbuch a na povrch vyvěřela voda.

„Kde máte ryby?“

„Nesmíte tak pospíchat, pane komisaři. Trvá to chvíli, než vyplavou.“

„Hm, už je vidím. Ale teď se s nimi nemůžeme zdržovat. Je jedenáct hodin a to jste, myslím, plul na druhou stranu zálivu, že?“

„Ano.“

Před několika minutami skočila Berta do vody. Mossův člun vplul do přístavu a zastavil se. Cornelius začal vyšroubovávat svíčky. Podle instrukce

plavala Berta k Mossovu člunu, který najednou znovu vyjel do zálivu a opsal tam velký kruh.

„To bych rád věděl, co má za lubem,“ vrčel komisař.

„Kdo?“

„Ale ten detektiv z Agentury O. Tihle lidé musí totiž vždycky přijít s nějakým efektním trikem. Na tom je taky postavena celá jejich autorita. Podle nich nemá policie dostatek důvtipu, aby mohla řešit složitější případy, nedokáže se prý povznést nad běžnou rutinu při vyšetřování a pátrání.“

Komisař mávl rukou a potom najednou začal soustředěně pozorovat Larignanův člun. „Co se to tam děje?“ zvolal.

Zdálky bylo vidět, jak Emil a Larignan pobíhají po člunu, shýbají se a lezou po kolenou, jako by něco hledali.

Berta zatím pokračovala v plavání, protože nevěděla, co dělat dál. Josephův člun se obloukem blížil k protějšímu břehu zálivu.

„Tady jste si všiml, že zmizela bílá koupací čepice Evy Gretillové?“ zeptal se komisař.

„Ano, myslím, že to bylo tady. Vzpomínám si, že mi slunce svítilo přímo do očí, ale mám dojem, že jsem předtím ještě jednou objel záliv.“

V okamžiku, kdy se člun začal odvracet od břehu, Joseph a komisař ztratili z očí Larignanův člun. Jakmile se k němu opět natočili předí, uviděli Emila s rukama vysoko nad hlavou. Bylo to dohodnuté znamení, že zjistil závažné skutečnosti.

Mezi přihlížejícími zavládly všeobecné rozpaky. Rekonstrukce skončila, ale nikdo nic zvláštního neviděl, nic se nestalo. Turisté, kteří zaplatili vysoké částky v očekávání vzrušující podívané, se chystali žádat své peníze zpět.

„Nač asi ten šprýmař mohl přijít?“ divil se komisař stejně jako ostatní. Měl nepříjemný pocit, že se s tím dynamitem zbytečně zdrželi a on o něco přišel. Kdyby si aspoň vzal pár těch ryb, co vyplavaly na hladinu, pomyslel si. Jeho žena by měla radost.

Machair v Mossově člunu suše přikázal Corneliovi, aby zamířil do přístavu.

„Představení skončilo,“ dodal, „začíná vážná práce. Teď se toho ujmu já. Žertů toho mladíka mám už dost.“

Rychlý Mossův člun dorazil do přístavu první. O něco později připlul Joseph s komisařem a jako poslední se objevil třetí člun, táhnoucí na laně loďku, v níž vyjela do zálivu Berta.

„Co se děje?“ zeptal se komisař.

„Nemohli jsme začít chytat ryby,“ řekl Emil s vážnou tváří.

„A kvůli tomu jste všechno přerušil?“

„Nemohl byste dát svým lidem příkaz, aby trochu zatlačili ty davy?“ řekl Emil a obrátil se k Mossovi: „Rekonstrukce splnila svůj účel, jsem plně spokojen.“

„To jste zřejmě jediný,“ suše odvětil Moss.

„Přesvědčili jsme se, pane komisaři,“ pokračoval Emil, „že posádka dvou člunů mohla do detailu zopakovat vše, co dělala v úterý dopoledne, jen pan Larignan ne. Pan Joseph hodil do vody třaskavinu a všichni jsme viděli výsledek. Cornelius v rekordním čase vymontoval a namontoval svíčky, čímž dokázal nejen svou zručnost, ale i to, že má k dispozici potřebné nástroje.“

„No a já jsem se těšil, že si zas jednou zachytám ryby na ‚pavouka‘ – už několik let jsem se k tomu nedostal. Udice byly na palubě. Moc hezké, to je třeba uznat, měli jsme tam také skládací sedátka a dokonce i láhev koňaku. Jak vidět, pan Larignan na všechno pamatuje. Měl také v úterý slušný úlovek – plný košík ryb.“

„Nezlobte se, ale nechápu, kam tím míříte,“ ozval se komisař.

„To je tím, pane komisaři, že nevíte, jak se chytají ryby na ‚pavouka‘. Podívejte se na tyhle poustevníčky. Podobají se hlemýžďům, ale jsou větší. Mají také mnohem tvrdší ulitu. Jako návnada se samozřejmě používá jen jejich měkké tělo, ulitu je třeba odstranit...“

„Tohle je jenom zbytečné ztrácení času. Já tu v tom horku stát nebudu,“ zavrčel Moss a měl se k odchodu.

„Ještě okamžik, prosím. Jistě si pamatujete, že jsem se dnes ráno každého z vás ptal, zda ve vašich člunech zůstalo všechno tak, jak to bylo v úterý. Pan Larignan mi odpověděl, že si vzal jen košík s rybami. Nachytil jich na ‚pavouka‘ hodně, ale dnes to nešlo.“

„A proč?“ zeptal se roztěkaně komisař.

„Z toho prostého důvodu, že nebylo čím rozbít ulity. Jinak bylo na palubě všechno – jídlo, pití, sedátka, dokonce i knihy pro ukrácení dlouhé chvíle a matrace. Jenom nic na rozbíjení ulit.“

Joseph začal chápat a strnule hleděl na Larignana, který stál nehnutě s neproniknutelným výrazem ve svých kouřových brýlích.

„Proto tvrdím, že pan Larignan zabil Evu Gretillovou. Chytáte-li ryby na ‚pavouka‘, musíte mít v člunu kladivo, pořádný kámen nebo nějaký jiný těžký předmět. Kámen tam sice pan Larignan měl, ale příliš veliký. Používá ho také k jinému účelu – místo kotvy. To znamená, že v člunu muselo

být kladivo nebo jiný podobný předmět. Pan Larignan se ho zbavil. Proč? Aby zahladil stopy. Člověk přece nikdy nemůže vědět, co experti na takovém kladívku najdou. Ale ještě důležitější je fakt, že nám pan Larignan lhal.

I pan Joseph měl na palubě předměty, kterými lze zabít člověka, ale neschovával je ani neodnášel. Totéž se týká pana Mosse a Cornelia. Jelikož ze všech čtyř podezřelých jedině pan Larignan lhal, domnívám se, že další pátrání by se mělo zaměřit na jeho osobu.“

„Co nám na to odpovíte, pane Larignane?“ zeptal se komisař.

„Nepopírám, že to, co jsme tu teď slyšeli, vypadá na první pohled docela chytře, ale přesto to nijak nedokazuje, že jsem zabil ženu, kterou jsem vůbec neznal.“

„Promiňte, pánové,“ řekl Emil, „ale musím teď doprovodit svou spolupracovnici, která udělala hodně pro objasnění našeho případu a potřebuje si odpočinout. Pane Mossi, myslím, že jsem splnil svou povinnost, čemuž jsem nevýslovně rád, už jenom proto, že jen málokdy jsem musel pracovat pro tak málo sympatického a příjemného klienta. A vy, pane komisaři, přijměte moji dobře míněnou radu: hledejte kladivo a snažte se zjistit, kde a kdy se v minulosti pan Larignan setkal s Evou Gretillovou.“

Tím byl případ pro Agenturu O uzavřen a vyšetřování převzala v celém rozsahu policie.

Dvakrát nebo třikrát policisté pečlivě prohlédli Larignanův byt. Otisky prstů poslali do Paříže, ale v archívech kriminální policie se nenašly shodné otisky patřící nějakému zločinci. V Lavandoux vládlo napětí, protože značná část obyvatelstva byla rozhořčena, že podezření padlo zrovna na „jejich“ pana Larignana. Jako poslední opatření dala kriminálka do všech novin Larignanovu fotografii v kouřových brýlích a bez nich.

Dlouho se nic nedělo, až konečně jednoho dne přišel z malého městečka v jižním Tunisku dopis. Na fotografiích prý není Larignan, ale nějaký Nestor Coquois, který tam před deseti lety vedl zemědělský velkopodnik. Když to Larignan popíral, pozvala policie z Tuniska několik svědků, kteří ho jednoznačně a shodně poznali.

Ukázalo se, že Coquoise hledá policie už deset let. Byl správcem podniku Jeana Gretilla a zmizel té noci, kdy byl majitel zavražděn a kdy došlo k vyloupení podnikové pokladny. Gretillova manželka Eva brzy poté opustila Tunisko. Žila pak v Bruselu, kde se seznámila s bankéřem Mossem a stala se jeho milenkou.

Jednoho srpnového jitra, když se koupala v zálivu, doplávala náhodou k malému člunu, v němž seděl muž v kouřových brýlích a chytal ryby. Poznala ho.

Larignan-Coquois okamžitě sáhl po kladivu, které sloužilo k rozbíjení ulit, protože mu ihned bylo jasné, že jeho život je v sázce. Situace byla pro něj příznivá. Joseph byl ve svém člunu otočen k němu zády a Mossův člun se rychle vzdaloval.

Stačil jeden prudký úder a bylo po všem.

Za dva měsíce řekl soudce Larignanovi:

„Podařilo se vám spáchat dvě skoro dokonalé vraždy. Poprvé jste se dostal šťastně z Tuniska, usadil jste se pod cizím jménem v Lavandoux na Azurovém pobřeží a žil jste si zde bezstarostně z uloupených peněz. Kdybyste se podruhé nedopustil chyby a nevyhodil kladivo z člunu...“

Larignan se ušklíbl.

„Žádné chyby jsem se nedopustil,“ odpověděl cynicky.

„Jak to? Vždyť v člunu kladivo chybělo a jen díky tomu se podařilo celý případ vyřešit. Nebýt této stopy, na kterou přišel pracovník Agentury O...“

„Přesto vám říkám, že jsem to kladivo do moře nehodil. Tak hloupý zase nejsem. Ale jako každý rybář jsem měl mokré ruce a kladivo mi po úderu vyklouzlo a spadlo do vody. A ten mladík z Agentury O?“

Mechanicky si přešel rukou po zátylku.

„Vždyť to byl docela obyčejný zelenáč,“ řekl s povzdechem. „Upřímně řečeno, byl jsem přesvědčen, že má v hlavě jediné plotky se svou spolupracovnicí.“

Jak by se Bertě rozbušilo srdce, kdyby to slyšela!

PUBLIC DOMAIN

Georges Simenon: **Vražda v zálivu**

Vydání: 1.

Grafická úprava: Patrik VLK, 2017

Původní vydání: ČTENÍ č. 9, září 1976

Obálka: Václav RYTINA, 1976